

ด่วนที่สุด

ที่ กต ๐๗๐๓/๕๑๑

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ 9286
วันที่ 28 ต.ค. 2557

กระทรวงการต่างประเทศ
ถนนศรีอยุธยา กทม. ๑๐๕๐๐

ความเห็นประกอบเรื่องเพื่อ พิจารณา เติมเต็ม
เรื่องที่ ๑๘

๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ข้อเสนอให้กระทรวงพาณิชย์เป็นหน่วยงานหลักของไทยกับองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

จัดเข้าวาระ 28 ต.ค. 2557

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ ๒๐๐๗๓ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๗

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอให้กระทรวงการต่างประเทศเสนอความเห็นกรณีกระทรวงพาณิชย์
เสนอเรื่อง ข้อเสนอให้กระทรวงพาณิชย์เป็นหน่วยงานหลักของไทยกับองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก
(World Intellectual Property Organization: WIPO) เพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ความแจ้งแล้ว นั้น
กระทรวงการต่างประเทศขอเรียนข้อคิดเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. ไม่มีข้อขัดข้องต่อข้อเสนอข้างต้นของกระทรวงพาณิชย์ เนื่องจากการหารือกันในระดับ
นโยบายระหว่างหัวหน้าส่วนราชการของทั้งสองหน่วยงาน และในระดับปฏิบัติระหว่างเอกอัครราชทูต ผู้แทนถาวร
ไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา และเอกอัครราชทูต ผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก ณ
นครเจนีวาแล้ว โดยกระทรวงการต่างประเทศพร้อมให้การสนับสนุนเนื่องจากกระทรวงพาณิชย์ โดยกรมทรัพย์สิน
ทางปัญญา เป็นหน่วยงานหลักที่กำกับดูแลนโยบายด้านทรัพย์สินทางปัญญา รวมทั้งการออกและบังคับใช้กฎหมาย
และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง และมีบทบาทสำคัญในการหารือเชิงเทคนิคด้านทรัพย์สินทางปัญญา

๒. การดำเนินงานในกรอบ WIPO ของกระทรวงการต่างประเทศ

๒.๑ ที่ผ่านมา คณะผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา ทำหน้าที่เป็น
ผู้ประสานงานหลักกับ WIPO เนื่องจากเป็นองค์กรภายใต้กรอบสหประชาชาติ ซึ่งอยู่ภายใต้โครงสร้างการแบ่งงาน
สำหรับคณะผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา ภายใต้ระเบียบการบริหารราชการในต่างประเทศ
โดยมีกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ของไทยในเรื่องต่าง ๆ

๒.๒ กระทรวงการต่างประเทศมีบทบาทและความร่วมมือที่สร้างสรรค์กับ WIPO
มาโดยตลอด โดยเฉพาะในการสนับสนุนภารกิจของ WIPO ในด้านการสร้างบรรทัดฐานทางกฎหมายทรัพย์สิน
ทางปัญญาระหว่างประเทศ การผลักดันวาระด้านการพัฒนา (Development Agenda) กรอบการเจรจา
คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลด้านทรัพย์สินทางปัญญาและทรัพยากรพันธุกรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการแสดงออก
ทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม (Intergovernmental Committee on Intellectual Property and Genetic
Resources, Traditional Knowledge and Folklore – WIPO IGC) ซึ่งเป็นการเจรจาร่างข้อบทเพื่อตั้งเป้าหมาย
ที่จะพัฒนาไปสู่การสร้างกลไกทางกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อปกป้องคุ้มครองทรัพยากรพันธุกรรม ภูมิปัญญา
ท้องถิ่น และการแสดงออกทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม ซึ่งระบบทรัพย์สินทางปัญญาที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่
ครอบคลุมถึง ประเด็นเหล่านี้ไม่เพียงเป็นประเด็นในมิติทางเศรษฐกิจ แต่ยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาและมิติทาง
สังคม อีกทั้งมีความละเอียดอ่อน โดยเฉพาะการเจรจาในกรอบ WIPO IGC ซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นสิทธิของชุมชน
พื้นเมืองดั้งเดิมที่ประเทศไทยยังต้องหาข้อสรุปเชิงนโยบายสำหรับทำที่ไทยในเรื่องดังกล่าว

๒.๓ ในภารกิจดังกล่าว คณะผู้แทนถาวรฯ ณ นครเจนีวา ทำหน้าที่ผู้แทนไทยใน คณะกรรมการถาวร (permanent committees) ของ WIPO ๒ คณะ ได้แก่ คณะกรรมการระหว่างรัฐบาล ด้านทรัพย์สินทางปัญญาและทรัพยากรพันธุกรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการแสดงออกทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม (Intergovernmental Committee on Intellectual Property and Genetic Resources, Traditional Knowledge and Folklore - IGC) และคณะกรรมการว่าด้วยการพัฒนาและทรัพย์สินทางปัญญา (Committee on Development and Intellectual Property - CDIP) รวมทั้งมีบทบาทสร้างสรรค์ในการร่วมมือกับกลุ่ม ภูมิภาคและกลุ่มย่อยที่ไทยเป็นสมาชิก ได้แก่ กลุ่มเอเชีย-แปซิฟิก และกลุ่ม Like-Minded Countries (LMCs) นอกจากนี้ ยังมีบทบาทเป็นกรรมการในคณะกรรมการประสานงาน (Coordination Committee) ซึ่งดูแล การบริหารงานของ WIPO

๒.๔ ในส่วนของการดำเนินงานภายในประเทศ กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ได้วางระบบแนวทางการประสานทำที่และการดำเนินการที่เกี่ยวข้องเพื่อผลักดันให้มีการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาแนวทางการคุ้มครองภายในประเทศสำหรับภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากร พันธุกรรม และการแสดงออกทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม โดยมีบทบาทหลักในการขับเคลื่อนคณะกรรมการ เตรียมการประชุม WIPO IGC ที่มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธาน และคณะทำงาน เตรียมการประชุม WIPO IGC ๓ คณะ ได้แก่ คณะทำงานด้านทรัพยากรพันธุกรรม ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และ ด้านการแสดงออกทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม เพื่อผลักดันการดำเนินการที่เกี่ยวข้องและเตรียมทำที่ไทยก่อน เข้าร่วมการประชุม WIPO IGC ดังนั้น เมื่อมีการโอนภารกิจ WIPO ไปอยู่ภายใต้กระทรวงพาณิชย์แล้ว จึงควรมี การปรับปรุงองค์ประกอบของคณะอนุกรรมการฯ และคณะทำงานฯ ทั้งสามด้านโดยกระทรวงพาณิชย์ในโอกาสแรก

๒.๕ โดยที่การคุ้มครองทรัพยากรพันธุกรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการแสดงออกทาง วัฒนธรรมแบบดั้งเดิมเป็นเรื่องใหม่และมีนัยสำคัญต่อการพัฒนาและมิติทางสังคม กระทรวงการต่างประเทศ จึงให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ ในประเทศไทย อย่างต่อเนื่อง โดยอยู่ระหว่างการจัดทำโครงการศึกษาและสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับทรัพยากรพันธุกรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่น และการแสดงออกทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมในชุมชนท้องถิ่นของไทย ซึ่งเมื่อผลการศึกษาเสร็จสิ้น กระทรวงการต่างประเทศจะส่งให้กระทรวงพาณิชย์ใช้ประโยชน์เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการพิจารณา กำหนดทำที่ไทยในเวที WIPO IGC อย่างรอบด้านต่อไป

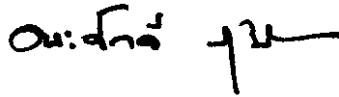
๓. โดยที่การดำเนินงานของ WIPO มีความสำคัญโดยครอบคลุมทั้งในมิติของการคุ้มครอง การส่งเสริม การพัฒนา การร่วมมือ และการให้บริการด้านทรัพย์สินทางปัญญา โดยเชื่อมโยงกับความก้าวหน้า ของเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสร้างบรรทัดฐานเชิงกฎหมายและยกระดับการพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญาให้ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน กระทรวงการต่างประเทศจึงหวังว่ากระทรวงพาณิชย์จะ ให้ ความสำคัญกับการทำงานอย่างบูรณาการโดยคำนึงถึงประเด็นต่าง ๆ ในข้อ ๒ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย ต่อไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเวที WIPO IGC ซึ่งเป็นเวทีหารือที่มีประเด็นอ่อนไหวจำนวนมากและมี ความเชื่อมโยงกับประเด็นระหว่างประเทศอื่น ๆ รวมทั้งมีการอ้างอิงหลักการของความตกลงระหว่างประเทศ ที่เกี่ยวข้อง เช่น Convention on Biodiversity (CBD) Nagoya Protocol on Access to Genetic Resources and the Fair and Equitable Sharing of Benefits Arising from their Utilization (Nagoya Protocol) และ United Nations Declaration on the Rights of the Indigenous Peoples (UNDRIPs) เป็นต้น การทำงานแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศ พร้อมสนับสนุนการดำเนินงานของกระทรวงพาณิชย์ในประเด็นคาบเกี่ยวในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔. ข้อคิดเห็นในประเด็นด้านกฎหมาย ข้อเสนอที่จะให้กระทรวงพาณิชย์เป็นผู้ประสานงานหลักกับ WIPO โดยดำเนินงานผ่านคณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก ณ นครเจนีวา แทนกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งดำเนินงานผ่านคณะผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา เป็นกรณีการโอนภารกิจระหว่างหน่วยงาน ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงงานและบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตามนโยบายและความเหมาะสม ไม่ใช่เป็นการยุบรวมหรือยกเลิกหน่วยงานที่จะส่งผลกระทบต่อโครงสร้างของหน่วยงานในต่างประเทศ จึงเป็นประเด็นด้านนโยบายที่สามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องแก้ไขกฎหมายภายในหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(ธนะศักดิ์ ปฏิมาประกร)

รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

กองนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

โทร. ๐ ๒๒๐๓ ๕๐๐๐ ต่อ ๑๔๒๓๕ (จุฬาภรณ์)

โทรสาร ๐ ๒๖๔๓ ๕๒๔๗